

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบลคงใหญ่ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการศึกษาไว้ ดังนี้

- 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย
- 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ผู้แทนครัวเรือนที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาตำบลคงใหญ่ได้ ทุกครัวเรือนในเขตตำบลคงใหญ่ อำเภอวาปีปทุมจังหวัดมหาสารคาม ครัวเรือนละ 1 คน จำนวน 852 ครัวเรือน รวมเป็นประชากรทั้งสิ้น 852 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้แทนครัวเรือนที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาตำบลคงใหญ่ได้ ทุกครัวเรือนในเขตตำบลคงใหญ่ อำเภอวาปีปทุมจังหวัดมหาสารคาม ครัวเรือนละ 1 คน จำนวน 273 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเพื่อให้มีความคลาดเคลื่อนได้ .05 โดยใช้สูตรคำนวณกลุ่มตัวอย่างตามวิธี ของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane)(สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2544 : 127) กำหนดการหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2} \text{ มีความเชื่อถือได้ของการเลือกตัวอย่าง 95 \%}$$

เมื่อ n = จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างกำหนดให้ไม่เกิน .05

ตัวอย่าง จากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างจากประชากร 852 คน ได้ 273 คน ดังนี้

$$\text{กลุ่มตัวอย่าง} = \frac{852}{1 + 852(.05)^2} = 272.20 \text{ เมื่อปัดเศษขึ้น} = 273 \text{ คน}$$

เนื่องจากจำนวนหมู่บ้านในเขตตำบลคงใหญ่ อำเภอบึงปทุม จังหวัดมหาสารคาม มีจำนวน 16 หมู่บ้าน ผู้วิจัยจึงกำหนดเก็บข้อมูลทุกหมู่บ้าน แต่จำนวนครัวเรือนแต่ละหมู่บ้าน มีจำนวนแตกต่างกันคือขั้นต่ำ จำนวน 15 ครัวเรือน สูงสุด จำนวน 93 ครัวเรือน ผู้วิจัยจึงใช้วิธี คำนวณสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนครัวเรือนที่มีอยู่จริงในแต่ละหมู่บ้านหลังจากนั้นทำการ สุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลากกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้านให้ได้ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตัวอย่าง การคำนวณสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง

$$\begin{aligned} \text{บ้านคงใหญ่ หมู่ที่ 1} \quad \frac{29 \times 273}{852} &= 9.29 \\ &= 9 \text{ คน} \end{aligned}$$

ส่วนผลการคำนวณบ้านอื่นๆ แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

หมู่ที่	ชื่อบ้าน	จำนวนครัวเรือน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	บ้านคงใหญ่	29	29	9
2	บ้านคงใหญ่	81	81	26
3	บ้านคงใหญ่	41	41	13
4	บ้านคงใหญ่	93	93	30
5	บ้านคงใหญ่	39	39	12
6	บ้านคงใหญ่	66	66	22
7	บ้านคอนเจริญ	47	47	15
8	บ้านกุศเคน	82	82	27
9	บ้านทับคร้ว	43	43	13
10	บ้านล่อ	36	36	11
11	บ้านหนองโน	61	61	20
12	บ้านคอนหัน	86	86	28
13	บ้านหนองนกเขียน	48	48	15
14	บ้านน้ำไฉ้ก	15	15	5
15	บ้านคงใหญ่	56	56	18
16	บ้านคงใหญ่	29	29	9
รวม		852	852	273

2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้นเอง จำนวน 1 ฉบับ สำหรับให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งแบบสอบถามได้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ ตำแหน่งทางสังคม และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบล ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบและคำถามเติมคำลงในช่องว่าง ประกอบไปด้วยคำถามเกี่ยวกับลักษณะการมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาตำบล โดยผู้ศึกษากำหนดลักษณะการมีส่วนร่วมออกเป็น 9 ลักษณะ ดังนี้

- 1 ร่วมในการเข้าประชุม
- 2 ร่วมในการแสดงความคิดเห็น
- 3 ร่วมในการเป็นผู้รับผิดชอบหรือควบคุม
- 4 ร่วมในการเป็นผู้ประสานงาน
- 5 ร่วมในการเป็นผู้ชักชวนเพื่อนบ้าน
- 6 ร่วมในการสละเงิน
- 7 ร่วมในการสละวัสดุอุปกรณ์
- 8 ร่วมในการสละแรงงาน
- 9 ร่วมในการติดตามผลการดำเนินงาน

โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบ เลข หรือ ไม่เลข ของแต่ละลักษณะการมีส่วนร่วม

ส่วนคำถามเกี่ยวกับเหตุผลของการมีส่วนร่วม ผู้ศึกษาได้กำหนดไว้ ดังนี้

- 1 เพราะต้องการความมีเกียรติเป็นที่ยกย่องจากบุคคลต่างๆ
- 2 เพราะต้องการมีส่วนร่วมสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนบ้าน
- 3 เพราะคาดหวังที่จะได้รับรางวัล

โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบ ใช่ หรือ ไม่ใช่ ของแต่ละเหตุผล

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล เป็นแบบสอบถามปลายเปิดลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 111) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบในช่องระดับการมีส่วนร่วม ซึ่งมี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวนคำถามทั้งหมด 27 ข้อ

2.2 วิธีการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมและความสัมพันธ์ของประชาชนและชุมชนในการพัฒนาตำบลและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อประมวลแนวคิดเป็นแบบสอบถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะตามตัวแปร

2.2.2 ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จากการศึกษาเอกสารการวิจัยเบื้องต้นของบุญชม ศรีสะอาด (2535 : 111) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2.2.3 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตามกรอบแนวคิด จำนวน 1 ฉบับ

2.2.4 นำร่างแบบสอบถามเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญคือ นางลำไย สนธิจันทร์ พัฒนาการจังหวัดมหาสารคาม (เจ้าหน้าที่บริหารงานพัฒนาชุมชน 8) นายสุวัฒน์ คำเพราะ หัวหน้ากลุ่มงานแผนงานและข้อมูล (นักวิชาการพัฒนาชุมชน 8ว) นายธาดา กิจชัย หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนา (นักวิชาการพัฒนาชุมชน 8ว) สำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดมหาสารคาม เพื่อตรวจสอบพิจารณาความครอบคลุม ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

2.2.5 นำแบบสอบถามที่ได้รับคำแนะนำและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงแก้ไข

2.2.6 นำร่างแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรพิมล เลิศมณีประเสริฐ อาจารย์ ดร.รังสรรค์ สิงห์เลิศ และอาจารย์ ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ เพื่อตรวจสอบ แก้ไข ความถูกต้อง ความสมบูรณ์ ตลอดจนความเหมาะสมของแบบสอบถาม ก่อนที่จะนำไปสอบถามเก็บข้อมูล

2.2.7 นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงครั้งสุดท้ายไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนในเขตตำบลวังวา อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม ที่มีการประกวดตำบลพัฒนาดีเด่นแต่ไม่ได้รับรางวัล จำนวน 50 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ

2.2.8 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาตรวจให้คะแนน แล้ววิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยวิธีสหสัมพันธ์อย่างง่าย (Item-total Correlation) ของเพียร์สัน(Pearson) ได้คะแนนระหว่าง 0.59 – 0.84

2.2.9 วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้เท่ากับ 0.92

2.2.10 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยต่อไป

3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ศึกษาจากเอกสาร (Documentary Studies) จากแหล่งรวบรวมข้อมูลสำคัญต่อไปนี้

Rajabhat Mahasarakham University

3.1.1 สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3.1.2 หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยขอนแก่น

3.1.3 ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

3.1.4 ห้องสมุดประชาชนจังหวัดมหาสารคาม

3.1.5 สำนักงานจังหวัดมหาสารคาม

3.1.6 สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดมหาสารคาม

3.1.7 ที่ทำการปกครองอำเภอบึงสามพัน

3.1.8 สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม

3.1.9 ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลคงใหญ่ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม

3.2 การศึกษาภาคสนาม (Field Studies) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 16 หมู่บ้าน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มตัวอย่างได้ เพื่อกรอกแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 273 ชุด ผู้วิจัยเป็นผู้รวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีผู้ช่วยผู้วิจัย คือ นายวัฒนา แสงคำภา พัฒนาการอำเภอบึงสามพัน นายปานทอง อามาต เจ้าพนักงานพัฒนาชุมชน 5 นางพิสมัย เจ้าพนักงานพัฒนาชุมชน 5 นางสาวลัดดาวรรณ แสงทับ เจ้าพนักงานพัฒนาชุมชน 5

สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอวาปีปทุม เป็นผู้อำนวยการความสะดวกและผู้ช่วยในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม โดยดำเนินการระหว่างวันที่ 21 เมษายน 2547 ถึงวันที่ 15 สิงหาคม 2547 หลังจากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบ ความสมบูรณ์ของข้อมูล แล้วรวบรวมข้อมูลไว้เป็นหมวดหมู่ตามหัวข้อในแบบสอบถามตามประเด็น วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย เพื่อสะดวกและเป็นระบบในการนำข้อมูลไปใช้ในการวิเคราะห์ และนำเสนออภิปรายผล การศึกษาวิจัยต่อไป

4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผลการศึกษาวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผลการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

4.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ ครบถ้วนของข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS for Windows

4.2 นำคะแนนที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ ข้อมูล ดังนี้

4.2.1 วิเคราะห์เชิงพรรณนาข้อมูลทั่วไป ใช้สถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.2.2 การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบลใช้ ไค-สแควร์ (Chi-square) แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือระดับการมีส่วนร่วมสูง และระดับการมีส่วนร่วมต่ำ โดยกำหนดระดับความ สูง - ต่ำ ตามจำนวนลักษณะการมีส่วนร่วม ดังนี้

ลักษณะการมีส่วนร่วม สูง คือผู้ที่มีส่วนร่วมตั้งแต่ 6-9 ลักษณะ

ลักษณะการมีส่วนร่วม ต่ำ คือผู้ที่มีส่วนร่วมตั้งแต่ 1-5 ลักษณะ

4.2.3 วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบล ดงใหญ่ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม กำหนดให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 100) ดังนี้

คำตอบระดับการมีส่วนร่วม	คะแนนที่ได้
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแบบสอบถามเป็นรายชื่อ นำผลค่าเฉลี่ยไปแปลความหมายเปรียบเทียบกับเกณฑ์การตัดสินการวิเคราะห์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 100)

ค่าเฉลี่ย	ระดับการมีส่วนร่วม
4.51 – 5.00	มากที่สุด
3.51 – 4.50	มาก
2.51 – 3.50	ปานกลาง
1.51 – 2.50	น้อย
1.00 – 1.50	น้อยที่สุด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University